

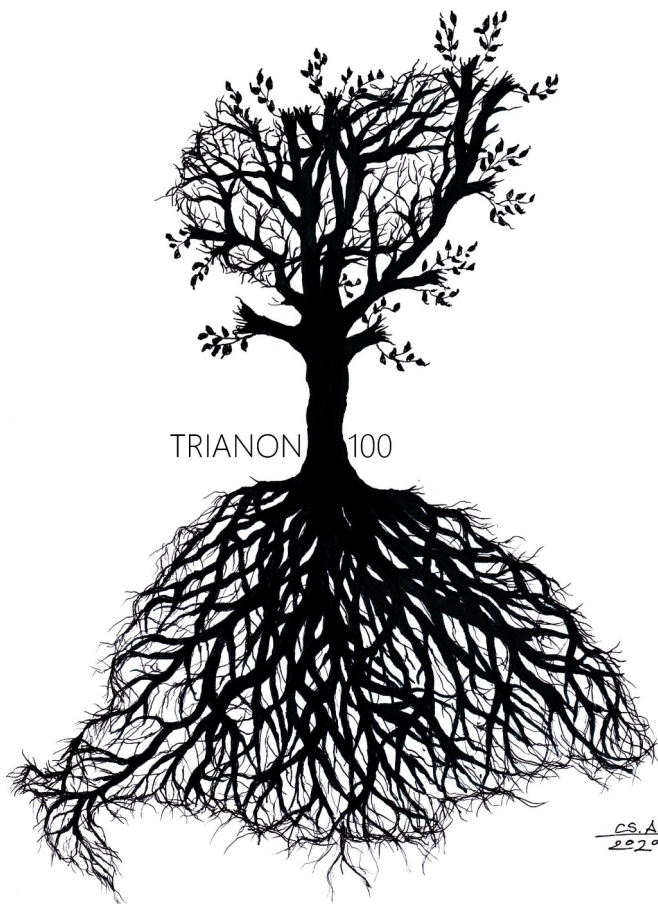
TARSOLY



A **Háló** lapja

2020. június

„Sose kételkedjünk abban, hogy gondolkodó, elkötelezett emberek kicsiny csoportjai meg tudják változtatni a világot. Valójában csak ők tudják megváltoztatni.” (Margaret Head)



*CS. A.
2020*

Csák Attila grafikája

Üzenet az Úz-völgyéből*

Mindig kételkedve fogadtam a fenntartható fejlődésről, a folyamatos gazdasági növekedésről szóló kijelentéseket, és soha nem hittem azoknak az előrejelzéseknek, amelyek 50-100 esztendőre előre megjósolták a Föld lakosságszámának alakulását. Sokan régóta érzik, kevesebben mondják is, hogy az emberiség azzal a magatartással, ami jellemző rá, a vesztébe rohan.

A legtöbb ember sajnos nincs tudatában annak, hogy több mint kétezer esztendeje kegyelmi állapotban élünk. Mert csak égi kegyelem eredményeként van még éltető levegőnk, iható vizünk és élelmet termő földünk. A magát bölcsként meghatározó önhitt és nagyravágyó, mindent magának akaró ember e kegyelem nélkül már rég elpusztította volna magát. Mindent a saját kényelmének és élvezetének rendelt alá. Fittyet hányva Istennek és a természet törvényeinek egyaránt. Táplálékát mérgekkel állítja elő, mindent beszennyez maga körül, kedvtelésből öl. Az emberek többségének megszűnt a közvetlen kapcsolata az Anyafölddel és Istennel. Nagy a nyüzsgés, a rohanás nemcsak nappal, hanem éjszaka is, a szárazföldön, a vízen, a levegőben egyaránt. Mindenki be akarja járni a kerek világot, de kevesen ismerik a saját szűkebb környezetüket, s legkevésbé saját magukat.

Most le vagyunk állítva. A világúrt hódító ember kapott egy utolsó tünő lehetőséget arra, hogy irányt váltson, hogy a tömegek által kitaposott széles útról a fény felé vezető keskeny ösvényre térjen. Ez a kényszerpihenő lehetőség arra, hogy erősödjön bennünk a szeretet, hogy lemondjunk olyan dolgokról, amelyekre lényegében nincs is szükségünk, hogy feltámadjon bennünk az alázat, hogy újból értékké váljon a munka.

Jelenleg csend van. Kérdés, hogy ebben a drámai, várakozással és ugyanakkor félelemmel teli csendben képesek vagyunk-e meghallani a bennünket hívó hangot? Akinek van füle, hallja!

*A Román Rádió bukaresti magyar adásában elhangzott riport írott változata

Hamarosan megszűnik a kényszerű bezártság. Kérdés, hogy ki-ki ugyanott és ugyanazt akarja-e folytatni, ahol hetekkel ezelőtt abbahagyta? Ha az emberek többsége ugyanarra vágyik, amit eddig megszokott, és amitől egy időre megfosztották, akkor nem lesz több kegyelem, s jönnek az újabb és újabb csapások. Ha viszont ez a figyelmeztetés sokakban változást eredményez, akkor még megváltozhat, s szebb lehet ez a világ.

Ébresztő EMBEREK!

Sepsiszéki Nagy Balázs

Kitekintő

Arató László, aki példát mutatott hűségből és a lélek szabadságából



Arató László cserkésztest, pálos konfráter* - saját szavaival - „színes élete” vonzó példa lehet az igazi példaképeket hiába kereső, vagy a média által eléjük állított „példaképekben” csalódó, gyakran iránytű nélkül tévelygő fiatalok számára.

*konfráter: tiszteletbeli rendtag

Rendkívüli ember, aki a sorscapások, hadifogság, üldöztetés, állásvesztés, börtön, szerzetesi hivatásának ellehetetlenítése ellenére példát mutatott a katolikus egyház és a magyarság melletti hűségben. Abban, hogy egy egyház- és nemzetellenes korszakban hogyan lehet felkutatni és megragadni a rejtett, bármilyen szűkös lehetőségeket, hogyan lehet megőrizni a lélek szabadságát és derűjét, meddig lehet elmenni a kompromisszumokban. Hogy sohasem szabad elcsüggedni, és amikor eljön az ideje, az építkezést teljes erőbedobással hogyan kell újratekinteni.

A régebbi hálósok jól ismerik őt és feleségét („Márta anyót”), hiszen a Hálóban is mindketten tevékenyek voltak. Arató László pálos szerzetesi lelkisége, a kereszténység és magyarság szoros összefonódása rokon a Háló lelkiségével.

A Márton Áron Kiadó egykori vezetőjeként ő volt az, aki a régi Tarsoly újságot is megjelentette. A rendszerváltáskor, túl a hatvanon (1927-ben született) fiatalos lendülettel vetette bele magát az újjáalakuló vagy akkor létrejövő katolikus mozgalmak, közösségek, intézmények szervezésébe. Felsorolni is sok, mennyi mindenbe: a Katolikus Koordinációs Tanácstól az Igen és a Zászlónk újságokig, az Országos Lelkipásztori Intézet alapításától - melynek első gazdasági igazgatója volt - a cserkészlet újjászervezéséig, a Márton Áron Társaságtól a Kereszténydemokrata Néppártig és a cursillóig.

Gazdag életútjáról és munkásságáról Elmer István katolikus újságíró írt riportkönyvet, melyet *A történelem szorításában – a lélek szabadságával* címmel nemrégiben a Ráció-LAMBDA Kiadó jelentetett meg.

Ebben részletesen beszámol családjáról, a pécsi gyermekkoráról, a hadapródiskoláról, a franciaországi amerikai hadifogságról, a kalandos visszatérésről és újratekintésről, iskoláiról és a cserkészetéről, a pálos szerzetesrendbe lépéséről és az őt emiatt a kommunista hatalomátvétel után érő megpróbáltatásokról.

Hívásához tűzön-vízen át ragaszkodott, semmiképpen nem akarta feladni, a szerzetesrendek állami felszámolása után „föld alatt” folytatta, ahogyan a cserkészzet szervezését is. Ezt ő katakombaszerzetességnek, katakombacserkészzetnek nevezi. Rendkívüli találékonyság, fondorlatosság, konspirációs ügyesség, lelkierő kellett mindehhez.

„Tizenéves koromban többször beleolvastam édesapám naplójába. Egyrészt érdekelt, hogy fiatal férfikorában mennyi drámai helyzetet élt át, és hogy lelkileg ezt hogyan dolgozta fel. Másrészt megdöbbenve értesültem arról, hogy az Isten nélküli közösségekben, társadalomban az önzés, a hatalomvágy, a kéjes szexualitás, a másik ember megalázása és kiuzsorázása mennyire érvényesül. Vallásos családi és iskolai környezetemben ez az életforma teljesen idegen volt, és a napi gyarlóságok ellenére is jellemző volt a szeretet szerinti élet. Tudatosult bennem, hogy Isten létének hite teszi az emberi életet elfogadhatóvá, és törvényeinek betartása teheti az emberi életet boldoggá. Ez formálta az én hitemet, világnézetemet és életemet” - írja (21. old.).

Állandó megfigyelés, követés mellett, letartóztatások, házkutatások, le- és kihallgatások ellenére is rendületlenül kitartott hivatása mellett. Vácott, Egerben és Budapesten folytatott szeminárium tanulmányokat, melyeket a hatalom nyomására rendre meg kellett szakítania. Végül a Központi Szemináriumból kicsapott kispapokkal együtt – akiket a hatalom azért távolított el, mert nem voltak hajlandók békegyűlésre menni - őt is titokban szentelték fel. Rendhagyó módon csak ezután tett örökfogadalmat. A belügy persze minderről tudomást szerzett. Az 1961-es „fekete hollók-perben” őt is elítélték, három évet kapott, a börtönből amnesztiával szabadult.

Kálváriája azonban nem ért itt véget. Elektrotechnikai képzettségének köszönhetően el tudott ugyan helyezkedni, de belügyes megfigyelése folytatódott, és „régijó kommunista gyakorlat” szerint kísérletet tettek a beszerzésére is. Az állandó zaklatástól névházassággal próbált szabadulni, majd amikor világossá vált számára,

hogy hivatását semmiképpen sem tudja gyakorolni, Rómától laicizálását* kérte. Miután megkapta, 44 évesen új életet kezdett: megkérte Fohl Márta kezét, akivel korábban „alibiházasságot” kötött, és egyházi esküvővel szentségivé és valódivá változtatták frigyüket. Így Arató László, mint maga mondja, azon kevesek közé tartozik, akik a katolikus egyház mind a hét szentségét felvették.

Földalatti tevékenységével azonban a polgári életben sem hagyott fel. Továbbra is szervezte a cserkészetet, a katakombapálosokat, „nyomdát” működtetett, gépírással készült, indigóval sokszorosított lelkeségi és cserkészkönyveket „jelentetett meg”, dolgozott, ahogy lehetett.

A kitartó munka meghozta gyümölcsét, változni kezdtek az idők, és amire nem számított, hogy még életében bekövetkezik: megbukott a rendszer, eljött a szabadság és vele az esélyek, lehetőségek az újrakezdésre.

Amit azóta felépített - bár részben megváltozott formában - itt van velünk. A cserkészet különösen szívügye, melynek újjászervezésében nemcsak Magyarországon, hanem az elszakított területeken is tevékenyen részt vett. Mert ahogy írja, „minden fogyatékosága mellett a Magyar Cserkészszövetség a legnagyobb szervezett ifjúsági erő, amely értékmegőrző, nemzetet éltető világképével és szolgálatával, a Teremtőtől elszakadó, laicizálódott társadalomban, az életben maradás és az emberi méltóság jövőképét hordozza” (282. old.).

Arató László 93 éves, életkora miatt visszavonult, Pesthidegkút mellett, Széphalmon él feleségével, fiukkal és annak családjával egy kétgenerációs családi házban. Örökségét az új nemzedékeknek kell megőrizniük, és ami abban maradandó, továbbvinniük. Mert a szabadságot, az egyházét és a nemzetét is, amiért ő annyit szenvedett, nem kapjuk készen, minden nemzedéknek, ahogyan Szent II. János Pál pápa figyelmeztetett, újra meg kell küzdenie érte.

T. Kovács Péter

*laicizálás: az egyházi rend tagjának visszahelyezése világi állapotba

Hálónk tája

Hogyan lesz virtuális világból élő online közösség?

Vajon hozott, hozhatott jót is a vírus és a karantén? Mára már sokan feltették ezt a kérdést, és szerintem nincs olyan ember, aki ezen a saját életének vonatkozásában ne gondolkozott volna el...

Mivel márciusban látszott, hogy egy olyan időszak köszönt be, amikor nem tudhatjuk, hogy mikor kerülhet sor ismét személyes találkozókra, az országokat átívelő lehetőség pedig hirtelen a sűrű köd homályába veszett, belekényszerültünk itt is a változtatásba. Gyorsan megszületett az ötlet, hogy olyan online tevékenységeket kell kitalálni, amelyek nemcsak passzív olvasásra jók, hanem megmozgatnak minél többeket. Így kialakulnak beszélgetések és akár olyan folyamatok, amelyek az online térből átvihetők családi és baráti térbe. Otthon is lehet ennek alapján beszélgetni, felidéződnek arcok és emlékek, ami talán arra sarkall minket, hogy a telefonunk után nyúljunk, és feltárcsázzunk egy régi ismerőst, hogy több év után a hangját is halljuk, ne csak a képeit a saját Fb-oldalán... Emellett természetesen cél volt a napi lelki táplálék biztosítása és esetleg új ismeretek megszerzése is.

Hálósok karanténban, üzenj valami jót!

Azt feltételeztük, előfordulhat, hogy nem mindenkinek lesz egyszerű megszoknia azt, hogy csak korlátozottan hagyhatja el az otthonát. Szerettünk volna minden nap egy apró mosolyt, reményt csalni az arcokra, és amellet éreztetni, hogy figyelünk egymásra – hiszen erről szól egy jól működő közösség. Csobot Szabi fejéből pattant ki az ötlet, amit ő is indított útjára. A kérés az volt, hogy lássuk és mutassuk be mindazt a szépséget, jót, lehetőséget, pozitív változást, amit a karantén - mondhatni – kikényszerített a lelassulással, azzal, hogy rámutatott arra, nem minden természetes, amit annak veszünk, és több időt teremtett, amelyet Istennel, a családukkal, szeretteinkkel

szűk környezetünkben töltünk el. Az elmélyülés és a jelenben élés pillanatképei, lenyomatai lettek azok a videók, fényképek és elbeszélések, amelyeket sokan megosztottak a többiekkel.

Imádkozzunk együtt napról napra a járvány megszűnéséért!

Ferenc pápa felhívását mi is azonnal magunkénak éreztük, így a déli harangszóhoz kapcsolódóan közös imára hívtunk, hívunk minden hálóst - együtt a Kárpát-medence és a világ magyarságával, az egész keresztény világgal, a frontvonalban harcolókért és a betegekért, a HÁLÓÉRT ÉS HÁLÓSOKÉRT! Ez egy virtuális szentségimádás, Ferenc pápának és Erdő Péter bíboros úrnak a járvány idejére megfogalmazott imádságával.

A lelki táplálékot emellett azok a Háló számára elküldött nagyheti és húsvéti üzenetek jelentették, amelyeket többek között Orosz István és Vreckó Ferenc atyáktól, Sajgó Szabolcs jezsuita szerzetestől és Hortobágyi Cirill pannonhalmi bencés apát úrtól kaptunk.

Jelenleg a június 4-i „Összetartozunk, számon tartalak!” Háló-kezdeményezés kerül előtérbe a fentiek mellett. Viszont még (sajnos) nem ért véget a karantén, szóval biztosan kinyílik még az a bizonyos ötletláda! És mivel ennyire belelendültünk, és valóban megtanultuk, hogy a virtuális tér jó kapcsolattartási lehetőség is lehet a következő személyes találkozóig, egyet bizton ígérhetünk: **FOLYTATÁS KÖVETKEZIK!**

Ha nem használod a Facebookot, de vannak olyan képeid, relikviáid, emlékeid, amelyeket szeretnél velünk megosztani, akkor nagy szeretettel várjuk az iroda @ halo.hu-ra vagy levélben a Háló Közösségi Központba, a Budapest, 1054 Semmelweis utca 4. fszt. címen.

Villányi Andrea

Tarisznya

Levél járvány idején Gyergyóból a főszerkesztőnek

Kedves Marika!

Aggodalmadon elcsodálkoztam, de minden viccnek fele való! Efféle híreket csak a médiából kaphattok, mert ebből csak az igaz, hogy nincs magyar nyelvű tájékoztató. Politikai parancsra média-félrevezetés, a megszokott módon. Valakinek jót tesz kampányolni...rajtunk kimászni, felkapaszkodni és aztán ismét... Úgy látszik mindkét oldalon van magyar kártya! A románok nagyon szeretik használni és a lehető legmélyebben is belerúgni a székelybe, ezzel ébren tartva minket. Ez a rendszerváltás óta nem változott semmit. De attól mi annál jobb emberek és magyarok maradtunk, edzettebbek, erősebbek.

A mostani helyzet is erről szól, de mi jól vagyunk, van és kapható mindenféle! Az országos kimutatás itt a legjobb, csak kilenc fertőzött van a megyében!!! A gyergyói medencében nincs fertőzés! Ez azt mutatja, hogy fegyelmeztetek vagyunk, komolyan vesszük, stb. Nagyon jó időszak ez! Visszakerültünk egymás mellé, régi szakmák támadnak fel, újulnak meg, mindenki kenyeret süt, barkácsol, kertészkedik, hímez, horgol, rendszerez. Sokkal, de sokkal meggondoltabbak vagyunk, takarékosabbak, figyelmesebbek, és rengeteg az ötlet! Van idő mindenre és mindenkire! Szinte egész nap kint dolgozom az udvaron. Elmaradt javítani valókkal, építetek, szépítetek. Dúdolva és dalolva. Nagyapám szerszámait elővettem, és azokat kicsinosítva, leporolva őket, hálás szívvel használom, dolgozom velük... VELÜK. Ahogy megtanítottak rá! A tegnap drótkerítést fontam egy kézi szerszámmal. Türelmesen, jókedvűen s néha könnyesen... szinte éreztem a vállamon a megboldogult kérges, örökké dolgos, dohányillatú hatalmas tenyerét!

Ma nagyanyám kézi darálóján öröltem köménymagot, mert elromlott a nagynevű szupermasina. Utoljára egy disznóvágáson kellett

használni, de nem dobtuk el, mert a szent dolgai közül való, verejtékkal szerezte, és ma is működik! Akár csak a rézmozsara, amit szintén használunk... Őneki bezzeg senki nem mondta, hogy a réz milyen fontos nyomelem, és honnan kapod meg... s a bicska nyele is rezes. Ekkora ajándékot nem is kaphattunk volna a Jóistentől, mint ez a mostani idő. Előkerülnek az igazi értékes, valódi, minőségi kapcsolatok és a használható, tartós, értékes dolgaink is. Van mindenünk, ami kell, és a kacatok kidobódnak biza! Emberből is, egyebből is! Hála Istennek olyan világ jó, amelyik megmutatja egy mosoly igazát, egy kézfogás becsúját, egy ölelés biztonságát, az ima, a család és az igaz barátok megtartó erejét!

Most távol vagyunk, távol tartanak minket egymástól, de annál jobban várjuk a rendes találkozást!

Hasonlóképpen én is ezt érzem Irántad, Irántatok! Megvolt a Nagypéntek, de eljő...máris indulnék!

Szeretettel öllelek!

Gyergyószentmiklós, 2020. április 17.

Lóri (Szabó Lóránt)

Kopogtató

Koronavírus a Partiumban: hogyan lehet megtalálni a karanténban a szabadságot

Partiumban a romániai rendelkezéseknek megfelelően március 11. óta nincs oktatás. Mi valójában már előtte bezárkóztunk akarva-akaratlanul, hisz' az 5 éves Dani előtte héten megfázás miatt itthon volt velem és a fél éves Hannával, mire meggyógyult pedig, már nem láttuk értelmét a kérdéses két napban óvodába vinni, hisz' nem tudtuk, mi következik.

Végül is az történt, amit vártunk, és amitől egyben féltünk is. Féltünk, hisz' a tudatlanság félelmet szül, és mi nem tudtuk valójában, mekkora veszélyben vagyunk (vagy sem), mire számítsunk, és hogyan érint ez minket, hisz' Vuhan, de még Olaszország is olyan távoli! Olvashatunk mi beszámolókat, amíg nem éljük meg a helyzetet, talán még ijesztőbb is, mint valójában.

Lassacskán azonban minket is elértek az értesülések, találtunk hiteles információt a vírusról, terjedéséről, veszélyeiről. Kiderült, hogy a kisbabára kevésbé veszélyes, Danit pedig annyira nem kell félteni, hisz' nincs a veszélyeztetett korosztályban, a szülők pedig magukat féltik a legkevésbé – legalábbis nálunk így zajlott. De talán a legtöbbet a teljes elzárkózásunk mondja el rólunk, hisz' szüleinkkel is csak a legritkább esetekben találkoztunk, néhol még akkor is betartva a 2 méter távolságot. Mi sem akartunk rájuk veszélyt jelenteni, ők sem ránk. Mindenki a másikat féltette jobban. Mégis, amikor csak mi négyen voltunk itthon, szabadok voltunk!



Nagy kertünk van, közel a tópart, félórás biciklizésre van az erdő. Amíg nem szigorították a rendelkezéseket, bátran kimentünk élvezni az erdőben ébredező tavaszt, begyűjteni azt az otthonunkba. Családi hagyományunk, hogy minden évben, ahogy melegszik az idő, figyeljük, mikor bújik a medvehagyma, és szedjük, szedjük, amíg nem kezd virágozni. Nagy élmény volt ezekre az első, négyesben zajló biciklizésekre készülni, indulni. Összeegyeztetni egyik gyermek étkezéseivel, másik gyermek déli alvásával, saját erőnk határainak próbálgatásával, hisz' fél éve szültem, most pedig a hátamon viszem biciklin a gyermekem a dombon felfele! Nagyon jó érzés volt! Napsütés, szellő, tavasz! Élet!

Nem titkolom: én szeretem a csendet, szeretem, ha a természet nyüzsög és nem az emberek. Bizonyára ezért is élvezem ezt a kényszerű elszigetelődést! Sorra jönnek az ötletek, mit próbáljunk ki a konyhában, mit dolgozzunk még az udvaron, a kertben – a ház körül mindig akad tennivaló, de most kedv is van hozzá!

Én már 60 napja nem jártam a városban! Számomra ez most jó érzés! Azt érzem, hogy ez az én döntésem, és nem csupán a karanténnal járó kötelezettség! Most nem érzem a találkozások keserédes kötelezettségét. Keserédes szokott lenni, hisz nagy a család, sok a barát, mindenkivel személyesen tartani a kapcsolatot azt jelenti, hogy a hét minden napjára jut valaki. Csak itthon nem szoktunk lenni – és az úgy hiányzik! Ezért jó most. Most nemcsak aludni járunk haza, most nem a valahova készülődés feszültségével telik az itthon töltött idő, hanem örömmel és boldogsággal, békével és nyugalommal töltjük meg a munka közepette is! Most Otthon, Itthon lehetünk. Végre volt idő a testvérféltékenység megjelenésére, végre előjöttek érzelmek, amelyek a zsúfolt napokban nem kaptak helyet és időt kitörni. Számomra így jó élni, érzésekkel, akár viharokkal telve is!

Most van időnk kísérletezni saját kedvtelésből a kenyérsütéssel, előjönnek gyermekkorom elfelejtett ízei. Készítettünk már derelyét, túrós gombócot, mákos nudlit, de minden hétre jut valamilyen

sütemény is. Mindeközben kint hinta készült, régi ajtó alakult mászófallá, vesszőből indián sátor, körötte fut a bab, ami majd árnyékossá teszi nyárra a sátrat, a homokozóban is különféle torták, máskor építmények készülnek, vár is van már az udvaron – még ha csupán kartonból is, de igazi lovagoknak való! Tatárokkal küzdünk, amikor gyomlálunk, és végre a terasz oszlopai is le lettek festve. Ragyognak a kertben és ládában a virágok, csigát figyelünk, hogyan eszik, biciklizni járunk, és versenyzünk, ki tud távolabbra dobni a vízbe. Csatangolunk és virágzó bodzát keresünk, fára mászunk, és pitypangot fújva kergetőzünk, és minden vasárnap templommá válik az otthonunk.

Templom. Húsvét. Sokan biztosan nehezebben élték meg a húsvétot, hogy nem mehettünk templomba. Nekem viszont ez most igazabb volt, mint máskor. Én református vagyok, mióta Csongival házasok vagyunk, katolikus templomba járok, de még feltámadási szentmisén nem volt alkalmam részt venni, hisz' 5 éve (természetesen) mindig én maradok a gyermekkel otthon. Kivéve most. Most együtt voltunk itthon, együtt néztük képernyőn, és fogadtuk az otthonunkban a feltámadt Krisztust! Ugyanakkor a húsvéti locsolás sem maradhatott el, így Dani videóra mondta a versét, melyet először a plébániai „versenyre” küldtünk be, majd minden nőismerősünknek, akiket ő szeretett volna meglocsolni. A legjobb pedig az volt az online locsolásban, hogy válaszvideókat, de még személyesen Daninak készült tojást is kaptunk!

Nagyon sok lehetőséget és élményt kaptam a koronavírus okozta karanténban. Itthon ülő édesanyaként több fáradalommal jár – nincs kikapcsolódás, tíz másodpercenként „Anyá?!” kerestetik, de még több lehetőséget és időt kaptam a számomra legfontosabb emberekkel együtt lenni! Mindennap érezzük a Jóisten szeretetét, törődését, hogy figyel, vigyáz ránk, hogy szeret!

Sokan eszembe jutnak, hogy ők milyen nehezen élhetik meg ezt az időszakot, a szüleink is távol vannak az imádott unokáiktól, ahogy a nagyszüleink is a dédunokáktól, sok barátunk megélhetése vált kérdésessé, vannak körülöttünk, akiknek költözniük kell, vagy aki nem

tud a családjához hazautazni hónapok óta, mások a tömbház bezártságától szenvednek, de hálás vagyok, hogy mindenki egészséges, és mégiscsak távol marad tőlünk a betegség. Mi ez, ha nem a Gondviselés?

Keressetek és találjatok minden napban örömet, a Jóisten most is, mindig velünk van, csak nyissuk ki a szívünket!

Konrád Evelyn

Reménységeink

Kedves Olvasó!

Nem tudom, te hogy vagy, milyen kihívásaid vannak az életedben, miken mentél keresztül, de általában a mai világban nem könnyű az élet. Én mindig is küzdöttem az önértékeléssel, önfogadással, sérültem, rombolták az önbecsülésem, ami ugyebár nem segített az önértékelési problémán. Hála Istennek, megismerhettem a Hálót, ahol igazi menedékre lelhettem.

Az én hálós életem 12 éves koromban indult, 2008-ban voltam először hálós eseményen, éspedig a tatai táborban.

Sebestyén Ottó atya felhívta édesanyámékat, és megkérdezte, lenne-e kedvünk a táborban részt venni, és mi kisebb habozás után igent mondtunk. Minden innen indult. Úgy mentünk, hogy senkit nem ismertünk Ottón kívül, és az első kellemes élménye a családnak az volt, hogy már az indulás előtti gyülekezés alatt barátokra leltünk. Nem szeretnék sokat írni a táborról, viszont annyit mindenképp megosztanék veletek, hogy az a sok barátság, az a hit, ami ott kialakult, mai napig fontos eleme életemnek. Az a sok szurkolás, kiscsoportos beszélgetések, játékok, minden egyéb hozzájárult ahhoz, akivé lettem. Szintén ebben a táborban jöttem rá arra, hogy mennyire fontos valahova tartozni (baráti közösség, család, Háló).

Amit a Hálóban még nagyon szeretek, az az, hogy a találkozók szebbnél szebb helyeken vannak. Ez lehetőséget ad arra, hogy közelebb kerülhessünk a teremtett világhoz, a természethez, ami apró csodákat rejt magában, mint például a madáracsicsérgés vagy napfelkelte, patak csobogása vagy akár egy tó vizének szépsége, és ezek igazából összehozzák az embereket, segítenek a kapcsolatok építésében.

Tizenkét év hálózás közben igazából volt 4 év szünet is, amikor csak néhány helyi találkozón vettem részt. E szünet alatt, nem tudom történt-e veled hasonló, de én úgy jártam, hogy elkövettem egy hibát, egy bűnt, amit igazán egy jó pár évig nem sikerült megbocsátanom magamnak, és éreztem, hogy nagyon hiányzik az életemből valami. Mindent kipróbáltam, hogy rendezzem életem ezen részét, de nem tudtam segíteni magamon. 2018-ban Vépen volt a tábor, melyen 4 év kihagyás után újból részt vettem, és akkor lett teljes újból az életem. Istennek hála, a Hálóban felemeltek, bátorítottak, elfogadtak, és újra lendületet kaptam.

Hajdú Csengével és Kopacz Bibivel akkor megbeszéltük, hogy Erdélyben kihalófélben van az ifjúsági (ifi) közösség a Háló keretén belül, és jó lenne újraéleszteni azt. Egyetértettünk, hogy szervezni kellene egy erdélyi ifjúsági Háló-találkozót, persze megtanácskozva Szabival, Sárával és Bundival. A tábor végén mégis Kárpát-medencei ifjúsági találkozónak hirdették meg, és így szervezték meg 2019. április 25-27. között a Kárpát-medencei ifjúsági találkozót Csíksomlyón (10 év után újra Erdélyben).

Azóta vagyok én igazából ifi bogozó. Természetesen ütköztünk nehézségekbe, melyekből sokat tanulhattam, és ezúton is ki szeretném emelni Szabó Lóriék és Csobot Szabi folyamatos segítségnyújtását, valamint a többi régi és új hálós ifi segítségét, hisz nélkülük nem jött volna létre a találkozó. Nekik köszönhetjük azt, hogy egy sikeres találkozóra tekinthetünk vissza. Ugyanakkor köszönöm Sárának és Bundinak a támogatását, a bizalmat és a lehetőséget, és különösképpen az erőfeszítést, hogy Sára testvérenek esküvője után útnak indultak,

hogy ha csak két napot is, de együtt lehessünk. A Háló egy különös értéke a magyarság összefogása. A régi Magyarország minden területéről vannak emberek, akik részei a Háló közösségének.

Hihetetlen érzés megosztani és meghallgatni, hogy a Kárpát-medence valamelyik táján mik a szokások, hagyományok, szólások, ugyanakkor nagyszerű lehetőség is megbeszélni, egymással megosztani az adott régióban megélt nehézségeket, és segíthetünk egymásnak ezek megoldásában. Megkönnyebbülés, hogy egyszerűen megbeszélhetjük egymással ezeket a tapasztalatokat. És ami igazi érték, hogy a távolság ellenére sem szűnnek meg ezek a barátságok, kapcsolatok, hisz' van valami, ami összeköt minket: magyarságunk, közösségünk, az Istenbe vetett hit és a sok találkozó.

Feltettétek nekem a kérdést, hogy számomra miért jobb a Hálóval, mint nélküle, és hogy mi is igazán a Háló számomra. A Háló az a hely, ahol minden korosztály együtt lehet, mint egy igazi nagy család tagjai. Egy olyan közösség, ahol együtt járhatunk az Istenhez vezető úton, ahol segítünk egymásnak megmaradni, az a hely, ahol az ember igaz barátokra lelhet, egyszersmind az atyáknak, szentmiséknak, előadásoknak, kiscsoportoknak köszönhetően elmélyítheti a kapcsolatát Istennel.

Egy olyan hely, ahol otthon érzem magam, ahol gátlások nélkül önmagam lehetek, és mióta bogozó vagyok, olyan helyé is vált, ahol együtt tudom szolgálni az Urat a többiekkel, ahol tudok segíteni másoknak is megtapasztalni azt, amit én is megtapasztalhattam, átadhatom az értékeket, és segíthetek abban, hogy megtalálják azt a közösséget, amely bármikor szívesen visszavárja őket.

Köszönöm a lehetőséget, hogy megoszthattam veletek ezeket a személyes tapasztalatokat. Köszönöm a belém vetett bizalmat, és hogy ennek a családnak tagja lehetek.

Magyari Timea

Megálló

18+

Lénárd Ödön (1911-2003) latin-történelem szakos piarista szerzetes tanár 18 és fél évet töltött 8 különböző börtönben. Ödön atyát három koncepciós perben is elítélték, mindhárom alkalommal amnesztiával szabadult. A nevével jegyzett Összegyűjtött börtönverseket a Piarista Tartományfőnök engedélye alapján az abaligeti Lámpás Kiadó adta ki 2003-ban.

A több mint 900 oldalnyi, 5 kötet verset összefogó dísztelen, mélybordó doboz gerincén ezüst betűvel van írva a szerző neve és a cím. Az ugyanolyan színű, borítású öt kötet külsőleg hasonlóan puritán. A kötetek gerincén csak ezüstszínű *-ok vannak, amelyeknek a száma jelzi, hányadik kötet. A kötetek belső címlapján olvashatjuk a kötetcímet: *Szürke habitusban, Sömaj Izrael** (1.), Sömaj Izrael (2.), Sömaj Izrael (3.), ill. Szélfűtta versek.* Az *Összegyűjtött börtönversek* egyben az ő összes versei, mivel ezek mind a szabadságvesztései idején keletkeztek, szabadságban nem is írt verset. A versek keletkezésének dátumait ne is keressük, nem szigorúan a keletkezésük ideje alapján rendezte őket kötetekbe, versciklusokba.

1948 és 1953 között, váci börtönévei alatt semmilyen kapcsolata nem volt a külvilággal, családját se tudta él-e, hal-e. 1951-ig külön zárkában egyedül volt. Itt, fejből írt először verset (a *Hajnali órán* címűt), maga is elcsodálkozott, amikor úgy érezte, ez már bizonyos vers. Íme egy vers ezekből az időkből, a *Szürke habitusban* kötetből, az *Ecce Homo* című. „*Rabra mindig felügyelnek, / ám nevét is tudni: restek. / Őrtől őrig csak a szó ver, / ha kihívtak valahová: / megy az ember. // Kétezer év mily keveset / formálta a börtönnyelvet! / Akkor is így szóltak egyszer / egy kihítra rámutatva: / itt az Ember!*”

***Sömaj Izrael (héber): Halld Izrael*

Első szabadulása után a benn „megírt” kb. 200 verséből 150-et jegyzett le emlékezetből. A váci fegyház abban az időben páratlanul gazdag lírai terméssel büszkélkedhetett, olyan neves költők „alkottak” ott, mint a magukat füveskertieknek nevező Gérecz Attila, Tóth Bálint és Tollas Tibor, hogy csak a legismertebbeket említsem, az ő antológiájuk először 1958-ban Bécsben jelenik meg.

„A versek küldetése többszörös. A börtönben élet- és lélekmentő volt minden egyes vers, misztikus Isten-találkozás a földi poklok bugyraiban. A szabadulás után pedig a gyógyító kegyelem útján meghozta a lélek megpihenését és annak a bizonyosságát, hogy az élet nem csak keserűség, és él a remény, él a szeretet, és az ember a kegyelem révén mégis ember, mindennek ellenére megváltott ember...” írja Timár Ágnes a *Sömaj Izrael (1.)*, a második kötet előszavában.

Lénárd Ödön maga írja a *Sömaj Izrael* kötetek előszavában: *„Magam sem irigylem azonban az olvasásra vállalkozókat. Ezeknek a verseknek a világa kereszténységre, a Szentírásra és a liturgiára épülő zárt világ. És egy még sokkal zártabb világban: a politikainak minősített börtönök levegőjében született meg. [...] Minden kifejezés mögött, amit a járatlan olvasó puszta hangulatfestésnek tarthat, komor és reális élményanyag toronylik fel.”*

Én, mint „járatlan olvasó” nem vitatván állítását, tudatom, a versek gyönyörűek, letehetetlenek. Zsoltárookra, szentírási idézetekre reflektálnak, az egyházi ünnepek megéléséről szólnak, szentekre emlékeznek. Ödön atyát a hit kérdései, a keresztény magatartás foglalkoztatja, imákat ír, ismert népdalok szövegét írja át börtönváltozatra, vagy ismert Mária-éneket használ fel (*Verseknek fényes csillaga*). A különböző képletű rímek (páros rím, keresztrím, félrím, hármas rím) gyakori használata nem csupán költői eszköz és stílusválasztás, hanem a versek túlélését, azok könnyebb memorizálhatóságát segíti.

A 4. zsoltárra írt imája a *Bús esti ima* címet viseli. "A szöggel spékelt drótokon / imám: riadt, futó fegyenc, / megbújni Nálad, átoson. // A szívem hol ólomnehéz, / hol foszló szappanbuborék, / ó, mért nem izzik az egész? // Hánykódva rongyos zsákomon, / sok bűnöm visszapergetem, / és rajtuk némán bánkódom. // Csodássá tetted szentjeid, / hát engem is hallgass meg már: / lehessek köztük bár egyik! // Emeld fölém Arcodat, / nem étel és bor érdekel, / én Tőled lennék vidorabb. // S most azzal altasd békén el / az egyre jobban szűkülőt, / hogy biztonságban lesz egyszer!"

A fogva tartottaknál sajátos dimenziója és folyása van az időnek. Az *Idő* című négysorosra ezt mondja róla: „Hol sürgetnéd, hol visszafognád, / de egyképpen nem hallgat rád. / Majd rájössz: mindegy, mi megy, mi jó, / magad számára te vagy idő.”

A benti zárt világban élőtől ne várjunk hosszú tájleíró verseket, ott azok is sajátosak, példa erre a *Karc*. „Egyetlen fát nézek egész nyáron, / ahogy cellám előtt hajlong, zizeg, - / node Exupéry bolygóján se / állna többől a Margitsziget!„ A legtágabb horizontú „tájleírás”-t a *Fák az udvaron* adja. „Egy vén jegenye: mióta itt vagyok, / ahogy én nem, úgy ő sem gyarapodott. // Amióta itt vagyok, nőtt fel a másik, / sok colt számol, mi nálam mind hibázik. // A konyha előtt: széthasadt almafa, / mint rajtam nincs gyümölcs, úgy nincs őrajta. // Szemben ákác: először ez nyit tavaszkor, / négy sorban álltak az utcámban – akkor! // A fal örök árnyában torz csemete: / tíz év alatt se nőtt egy centit se. // Valami életfa-féle? Sehol, sehol! / Majd megfojt lassan, sírás nélkül a por. // A nagy cédrus itt álomban sem kísért, / csak sikoltoz éjjel, útján ki ide ért. // Ferenczy madarát hiába kutatom, / csupa káromkodás csattog az udvaron. // S a fának, hol a Jó s Rossz tudását vettük, / egyedül gonosza lelhető ehelyütt. // De nem találhatsz két kis nemes gallyat, / hogy őket ágyad fölé keresztbe rakjad, // s testamentumot írj alattuk, szörnyűt: / ki itt ültetett, sátán volt, vagy örült!”

1961-ben tartoztatják le másodszor. A vád a lehető legabszurdabb, amivel egy embert, egy papot vádolni lehet, „az oltáriszentség (sic!) illegális birtoklása”. Erről a perről részletesen írt a Vigília 1991. júniusi, júliusi, augusztusi és szeptemberi számaiban, ami a Vigília archívumában az interneten is elérhető. Az 1961-es perről ironikusan írja: „*az irányítói maguk között úgy nevezték: a fekete hollók összeesküvése. Hangulatos, költői színekben a Gyorskocsi utca sohasem szűkölködött!*”

1963-ban, az akkori ENSZ-főtitkár, U Thant által sürgetett amnesztia révén szabadul az 1961-es perhullámban letartóztatottakkal, így a hálósoknak ismerős Aszalós Jánossal együtt. A második és a majd 1966-ban elkezdett harmadik rabsága már annyival komfortosabb, hogy verseit cigarettapapírra írva, borotvakréme tubusába rejtve csempészik ki. A börtönt 1977-ben hagyhatja el végleg, Kádár János pártfőtitkár VI. Pál pápánál tett római látogatásának eredményeképpen. A proletárdiktátor azt állította, hogy Magyarországon nincsenek papok börtönben. A Szentatyát nem lehet becsapni, Lénárd Ödön egy hónap múlva szabadul. Amikor VI. Pál meghal, az íróasztalán az ő verseit találják.

A „miért és hogyan írás”, az ars poetica kérdése nagyon sokat foglalkoztatja. Sok ezzel kapcsolatos vers van elszórva a kötetekben. Ezek közt találunk epigrammát, egészen hosszú verseket, többszereplős verses drámát is. Egy külön *Ars Poetica* című versciklust is szentel a témának.

Korábban azt írtam, az *Összegyűjtött börtönverseket* nem lehet letenni. A *Párbeszéd* ciklust, annak olvasásakor, ahol párbeszédre hív költőket, kénytelen voltam letenni, és más költők versesköteteit elővenni és verseiket újraolvasni, sőt még a Magyar Elektronikus Könyvtár gyorskeresését is igénybe venni. A *Párbeszéd* ciklus ezzel a bevezetéssel indul: „*Ti kötetekkel szóltok, gazdagon, / én csak egy pár rímen hallatom, / s lehet belőlük párbeszéd, / hol lélek szava éri lélekét.*” A párbeszédre hívott költők hosszú sora: Arany János, Ady Endre, József Attila, Juhász Gyula, Kosztolányi Dezső, Babits Mihály,

Karinthy Frigyes, Radnóti Miklós, Illyés Gyula, Áprily Lajos, Váci Mihály, Benjámín László, Baranyi Ferenc, Garai Gábor, Vas István, Képes Géza, Zrínyi Miklós. Rajtuk kívül foglalkozik meg nem nevezett költőkkel és antológiákkal: *Fiatal költők anthológiája arcképekkel*, *Sokaknak*, *Könyörgés az íronckéért köztünk*, *Ők meg ezt mondanák:*, *Hol a Valóság?*, *Versek, versek, versek...*, *Utolsó párbeszéd*. A fejében nemcsak kivitt, de be is hozott verseket. Babits és Kosztolányi verseit nagyon jól ismerhette és szerethette. Babitsnak 7, Kosztolányinak 15 verséből találtam meg a sorokat, amelyekkel verseiben párbeszédet folytat. Arany Jánost így szólítja meg: *A Kapcsos könyv előtt (Arany János)* című versben: „Te, mind a világ ura-bátyja, / ki magadnak vagy balladája, / mit belőled kévébe gyűjtött / a Jóisten és a földi csűrök, / most azt lapozom, kérdeve egyre, / hogy miért maradtál félbeszerbe? / Felbukkan egy-egy ismerős szó, / - nem is tudtam, hogy tőled való! - / s a keserűdből egyik-másik / enyémnek is akár beválik.”

Éveken át jogosan gondolja, valószínűleg hasonló sors vár rá, mint Radnótira, tisztelettel szólítja őt meg az *Emlék és varázslat (Radnóti Miklós)* című versében: „Szegény Miklós öcsém te, vagy bátyám, nem tudom,” *Egy versszakkal később így folytatja: „Boldog Miklós öcsém te, vagy bátyám, nem tudom, / mögötted állok én is a börtönudvaron. / S az angyal itt is jár, mint a bori hegyeken, / s te emlék vagy mellette, s varázslat énnem. / Mert így leszünk mindnyájan majd egymás angyala, / hogy Kőbányán ki sétál, elérhet még Balfra.”* A 136. zsoltárra emlékeztetve *A bori füzet (Radnóti Miklós)* versben írja: „S te mégis, mégis énekeltél / ködösen látott eged iránt”.

Kisebbrészt a büntetések közötti szünetekben a kinti világban, nagyobbbrészt a büntetések alatt a brosúrákból vagy a börtönkönyvtár ideológiailag gondosan megválogatott anyagából ismerhette meg a II. világháború után indult költők egy részét és műveiket. Ennek a torzító közegnek tulajdonítható, hogy némileg falsra sikeredett a célként megfogalmazott lélektől lélekig párbeszéd Váci Mihály esetén. Erről a

közegről írta Illyés Gyula az *Az egy gondolat a zsarnokságról*ban: „néznél, de csak azt látod, / mit ő eléd varázsolt”.

A népben, nemzetben gondolkodó Vácinak a *Még nem elég!* című költeménye a percnyi fellángolások helyett az igazi nagy célok érdekében, áldozatokat is vállaló küzdelemre biztat. Csoda, hogy a korabeli cenzúrán átment így ez a négy sor „*Nem elég – a Világért! / Több kell: - a nemzetért! / Nem elég a Hazáért! / Több kell most: – a népedért!*”, egy olyan kurzusban, ahol a Világnak a legfontosabb jellemzője, hogy proletárjai vannak, és az ő legfontosabb kötelességük, hogy egyesüljenek, a nemzet avítt, idejétmúlt dolog, a hazát csak akkor volt szabad nagybetűvel írni, ha elétették a Szocialista (sic!) jelzót. Aki ezért harcolt azt kitüntették, aki pedig a hazáért harcolt azt likvidálták. A *Még nem elég!* versnek az eredetinel hosszabb, bővebb parafrázisában, aminek a *Még ez sem elég!* (Váci Mihály) címet adta Ödön atya, a lelki magaspontja a „*Krisztus kell nekünk*” sor. A vers így fejeződik be: „*Nem elég az én, Én, ÉN, / édes mindnyájunk kell, / nem elég a sár, Sár, SÁR, / az izzó lélek kell! / Nem léha, üres szellem, / a Krisztus kell nekünk - // mert sok minden a mienk, / csak nem látjuk még, / hogy nem elég, / még ez sem elég!*” Az eredeti szerző ezt bizonyára barátsággal fogadta volna. A *Nektek is szól!* (Váci Mihály) című vers az általa igazán meg sem ismerhetett költőről és emberről mond túl szigorú ítéletet.

Váci fél évszázada fiatalon halt meg, első verskötetete az *Ereszalja* 1955-ben jelent meg, költői tehetségét Illyés Gyula fedezte fel. Az 1972-ben megjelent válogatáskötetéhez, a *Százhuszat verő szívhez* maga Illyés Gyula ír 8 oldalas ajánlást. Mire Ödön atya végleg kijön a börtönből, addigra Vácit méltatlanul hamar elfelejti az olvasóközönség. Néhány nagyon fontos írása csak jóval halála után jelenhetett meg, például az 1978-ban kiadott *Utazás Bürokronéziában*, sőt ismeretlen naplóját 1956 októberéből verseivel és vallomásaival *Lobogó jegenyék* címmel csak Lénárd Ödön halála után egy évvel, 2004-ben adják ki. Váci lényegét legtömörebben az jellemzi, amit Márkus Béla kritikus írt az 1972-ben megjelent *Toldi feltámadása* című prózai kötet kapcsán. Az

írások „az ereszaljak fészket adó melegét és a hozzávezető utak biztonságát sugározzák. Akárcsak a versei: meleget és biztonságot. Szeretetet. [...] az élet- és emberszeretnek Vácihoz hasonló költője-írója kevés van a magyar irodalomban.”

Lénárd Ödön költői credojáról álljon itt a *Verseskötet* című verse az *Ars Poetica* ciklusból „Nem magamutogatásra pódium, / sem a szájtatóknak ópium. / Nem nyakatekert ilyen-olyan-ista, / mi előlről se mond többet, mint vissza, / s ha mégis dadog valami benne, / együtt élni vele nem lehetne. // Legyen a vers eszmény és valóság, / amivel ki-ki módolja a sorsát: / szemedbe néz, utat mutat, biztat, / tükröt is tart titkolt hibáidnak, / mert mint a fészület, amivel rokon, / úgy fekszik, széttártan az asztalomon.”

Margitfalvy György

Férfiak és nők

A nomád társadalmak férfiái évszázadokon át arra születtek, hogy szerezzenek húst az erdőből – mezőről, és védjék meg a törzset, családot az idegen betolakodókkal, rosszakarókkal szemben. A mai férfi nem újjal-lándzsával indul reggel, és bár előfordul, hogy hoz haza húst, egészen más porondon küzd meg érte, mint azonos nemű távoli ősei. A család védelme funkcióként megmaradt, de valljuk be, ennek mai terepei a parkolóhelyekért, színházjegyekért zajló népi társasjátékok, rosszabb esetben a diófán daloló fülemüle hangversenyének tulajdonjogáért kialakuló virtuális háborúk. Aki nap mint nap táblázatok számait összegzi hasznos munkaként, az nehezen adja el magát otthon erősnek és harcosnak. A férfiak több ezer éves szerepei elvesztek, a férfit mint ideált, ismét ki kell találni, és ez várhatóan eltart néhány nemzedéknyi ideig. A férfiak tehát bajban vannak, hiszen változott a küzdőtér, de az életet csak le kell élni, és bár az alapvető szabályok – az egyed- és a fajfenntartás – maradtak, a környezet, a társadalom és a genetika által kódolt lehetőségek megváltoztak. Ha komolyan vesszük a kereszténységet, Krisztus követését, akkor az persze sokat segít, hogy a

Jézus által emlegetett „új ember” folyamatos változásra sarkall, a hozott, örökölt anyagok helyett a helyzetnek, a szeretetnek megfelelő új formák, válaszok, ötletek bevezetését teszi lehetővé.

A nők helyzete kicsit más: a társadalmi szerepek alig változtak. Törekedj a hódításra, hitesd el a pároddal, hogy jó anya leszel, és legyél jó anya. A férfivá váláshoz oly nagyon hiányzó, vérrel és fájdalommal járó beavatás ráadásul meg is maradt a nők esetében: a menstruációt nem vették el tőlük a társadalmi átalakulások. Ahogy a mai férfiak nem tudják megjelölni a napot, amelytől kezdve már nem kisfiúk (pl. amikor megszerzik a jogosítványukat?), a lányok számára a nővé válás napja a természettől adva van.

Ettől még otthon újraíródhatnak a szerepek: egyre kevesebb családban oszlik el úgy a munka, hogy az asszonyé a főzés, mosás, takarítás, gyerek, a férfié a sör, a meccs és a szögbeverés. A belső rend békés kialakulásához is szükség van az ötletre, együttérzésre, bizalomra és okosságra. A férfiaknak pedig ismét: a vélt hagyományos szerepekből való kilépésre. Ki kell találnunk magunkat, minta nélkül.

Ennek a folytonos odafigyelést igénylő, állandó tudatosságot feltételező egyensúlyi állapotnak kínál egy kényelmesebb, de erőszakosabb választási lehetőséget a gender-elmélet. Ez eredeti formájában azt mondja, hogy a biológiai nemünk (amely a testünk által meghatározott) és a társadalmi nemünk – amely talán attól függ, van-e kedvünk vadászni menni, vagy inkább otthon maradnánk a tűz mellett – nem ugyanaz. Ez néha igaz is: én is megéltem, hogy Mari kezembe nyomta aktuális kicsiny gyermekünket azzal, hogy most vigyázzak rá én, mert ő inkább elmegy sétálni. Vagy elmosogattam, hogy nagyobb legyen a rend. Talán ettől nem lettem nő, és ő sem lett férfi. Sőt. Férfilétem attól sem függ, hogy papucs vagyok-e. (Papucsférj van, papucs-asszony, ugye, nincs.)

A gender alkotói számára feltűnt, hogy a nemi szerepek a társadalomtól is függenek. Az amazonoknál a nők a harcosok, a besenyőknél meg a férfiak. A nyugati társadalomban a nőknek szavazati

joguk van, az ortodox arab világban megszólalási joguk sincs. Egy globális világban ilyen eltérések végzetesek lehetnek, a Föld szintű homogén társadalom ilyen különböző beállítások esetén nem működik. Csak kicsit más kérdés, hogy a homogén kultúrájának tűnő társadalmakban sincs teljes egység: ezt a házaspárok élethosszig tanulják egymástól, hiszen az új családon belül is ki meg kell változtatni, újra kell építeni az otthonról eltanult, elhozott férfi- és női szerepeket.

A gender azt mondja, válassz. Mérd fel, hogy melyik nem tetszik, légy független a biológiai nemedtől, és legyél az, ami lenni szeretnél. Mintha lehetnék független a férfi vagy női léteemtől, mintha olyan könnyű lenne választanom, különösen, amikor nincsen kapaszkodóm, nincs stabil pontom, amihez viszonyíthatnék. Azt hiszem, saját döntéseim megrendíthetetlen pontjaként éppen közösségeimet és a közösségekben saját elfogadásomat kapom. Olyannak, amilyen vagyok.

A korai társadalmakban nem kellett sok döntést hozniuk az embereknek. Életet, sorsot határozott meg, hogy hova, hányadikként, milyen neműnek született valaki. Ha valaki mégis dönten tudott a sorsa felől, vagy nagyon korán meghalt, vagy kiemelkedett a környezetéből.

Ma nekünk kell kitalálnunk a saját életünket, egyre kevesebb fogódzót találva ehhez a választáshoz. Igen korán választunk iskolát, szakmát, és azt mondják nekünk, hogy ez a választási lehetőség a szabadság. Ennek sincsen semmilyen múltja, tapasztalata: nem véletlen, hogy a mai fiatalság tolja maga előtt az életet meghatározó döntéseit, hiszen látja, hogy azok félelmetesek. A szülők mintája sem segít, hiszen már ők is másik világban nőttek fel. Az első olyan korban élünk, amikor sok esetben a leszármazott tanítja a szüleit, mert dolgokat jobban tud, eszközökhöz jobban ért.

Ha továbbra is a Jézus által Nikodémusnak emlegetett „új ember” a mintánk, akkor gyanúm szerint a szeretetre való belső szabadságról van szó: belső kényszereink elengedéséről, saját új útjaink megnyitásáról, amelyek a nagyobb odafigyelés, megértés, szeretet irányába vezetnek minket. Meg tudom-e engedni magamnak azt a

változást, amely lehetővé teszi, hogy ne ítélettel, ne irigységgel, hanem gyönyörködve tekintsek a körülöttem élőkre? Másképp: ha az „új ember” eszméjét követve a testünket, múltunkat, családukat alakítjuk át, szüntetjük meg, az milyen feltételek mellett képes a szeretetünket, kapcsolódási képességeinket segíteni? A saját megfigyelt működésem alapján a testem, családom, múltam éppen az az alap, amire építve meg merhetem lépni a valódi belső átalakulást: ha szebbnek tudom látni az életemet, a kapcsolataimat, akkor az szebb is lesz. Azt hiszem, mindenképpen a belső átalakulásunk a cél, amelyet ráadásul nem is tudunk erővel elérni, inkább megengedni és észrevenni.

Beregszászon beszélgettem egyszer egy lelkes csoporttal, amely azon dolgozott, hogyan győzze meg a magyar szülőket arról, hogy magyar iskolába járassák gyermekeiket. Ott hangzott el, mennyire nem mérhető az a bizonytalanság, amit élete végéig hordoz az ember, aki nem az anyanyelvén tanul meg írni-olvasni-számolni. A kezdeti kötődés korai feladása a lélekben okozhat törést. Ugyanez a stabilitás hiányozhat abból a gyerekből, akitől nemzetét, vallását, hitét, családját veszik el. Nem ismerem erről statisztikát, és remélem is, hogy nincs ilyen. Sok-sok árva, hazátlan, hitetlen embert jelentene.

Amikor születéskor (inkább szüleink fogantatásától felnövekedésünk végéig) megkapjuk az induló csomagunkat, nem jót vagy rosszat kapunk, hanem megkülönböztethetőt és sajátost. Keresztény hitem szerint nem is egy jól kijárt utat kell végigjárnom, hanem kapcsolatba kapaszkodva ezt az egyedi mintát kell kiteljesítenem. Megtanulhatom örömmel bontogatni ezt a kapott csomagot. Számomra a csomagom része, hogy férfi vagyok, magyar, katolikus, budapesti és tenni vágyó.

Persze, vannak ellenpéldák. Vannak betegségek, amelyek a folyamatos szenvedést adják hordozójuknak. Vannak saját nemükhöz vonzó férfiak, akik keresztény körben különösen is szenvednek megtapasztalt elfogadhatatlanságuk miatt. Vannak, akik úgy látják jónak, hogy lecseréljék nemzetüket, nevüket vagy hitüket olyanra,

amiben igazabban élhetik meg saját magukat. Akadnak, akiknek ez valóban sikerül. Vannak vidékek és vannak korok, amelyekben az ember elaljasul, és életben maradni is nehezebb, mint nekünk fiúként férfivá alakulnunk. Jézus szerint ezekben mind ott van a lehetőség, hogy Isten dicsősége nyilvánuljon meg általuk.

Nehéz mondat ez, de biztató: a szolgálathoz kapcsolódik a szolgálat elfogadása. A hiányhoz a kérés. A sebhez, mássághoz, megalázottsághoz az, hogy így is képes vagyok Istenhez fordulni. Ha tökéletesre teremtett volna, mi szükségem lenne Rá?

Nekünk sincs más dolgunk. Engedjük megnyilvánulni Isten dicsőségét, úgy, ahogyan arra csak mi vagyunk képesek! Ezt csak mi tudjuk megtenni.

Bayer Róbert

Vendégkönyv

Az igazi természettudós nem szakbarbár

„A jó klasszikus zene a szeretetet sugározza, Isten szépségéből villant fel valamit” - mondja Zsigmond Balassa, karmester, fizikus és csillagász, az Albinoni Kamarazenekar vezetője. Életéről, családjáról és a zenekarról kérdeztük.



– Kedves Balassa, hogyan ismerkedtél meg a Hálóval?

– A Háló még a Ferences udvarban volt, amikor értesültem bizonyos előadásokról, és el is mentem oda.

Akkor már régóta vezetem az általam alapított Albinoni Kamarazenekart.

Valaki felhívta a figyelmemet, hogy próbálhatnánk esetleg ott, a Hálóban, de aztán kiderült, hogy az ingyen nem megy, a zenekaromnak meg semmi pénze, úgyhogy végül is nem próbálkoztam. Volt akkoriban próbatermünk, nem volt a dolog annyira égető.

Később, amikor már a Háló ideköltözött az S4-be, a brácsaszólistám, Karsai Ildikó idejárt a 72 Tanítvány mozgalom rendezvényeire. Ott találkozott Schön Gyurival, és megkérdezte tőle, hogy felléphetne-e itt a zenekar? Gyuri erre igent mondott, ennek folyamánaképpen kezdtünk koncertezni a Hálóban. Ennek most már két éve.

Az S4 nagyon kellemes hely, jó az akusztikája, szívesen jövünk ide. Gyakorlatilag két hónapoként hangversenyezőnk itt.

Rendszeresen kapom az értesítéseket a rendezvényekről, és megismerkedtem a Háló célkitűzéseivel is, amelyek nagyon rokonszenvesek.

– Szoktál jönni a rendezvényekre?

– Ritkán érek rá, mert minden nap próbám van: hétfőtől csütörtökig esténként, pénteken a filozófiai vitakör, szombaton koncertezem, vasárnap meg, ugye, templomba megyek.

Legutoljára a Háló 30 éves jubileumi rendezvényén voltam. Schön Gyuri volt olyan kedves, hogy meghívott engem.

– Mostanában sok helyen látunk riportot, hallunk beszélgetést veled. Nagyon szép és érdekes életutad van. Kérlek, hogy mesélj el róla, olyat is, amit máshol nem hallhattunk.

– Tudod, hogy fizikus vagyok, és a zenekarom tagjai közül négyen szintén fizikusok, de van közöttünk építész tanszékvezető, jogász, játszik ELTE TTK-s egyetemi hallgató, és vannak tanárok is. Mindenki szereti a zenét, egyéb foglalkozása mellett játszik a zenekarban. Azt mondják: amatőr, de a szó jelentése az, hogy valaki valamit szeretetből csinál.

– A hetvenes években kutatóintézetben dolgoztam mint fizikus. A kutatóintézetben, ahol dolgoztam, a valódi úr egy munkásőr volt, aki eredetileg nyilas keretlegény volt, utána ávós, utána pedig munkásőr. (Akkoriban ez sajnos nem volt szokatlan...)

Ő maximálisan rám szállt. Nem volt menekülési útvonalam, nem mehettem sehová, mert ha másik munkahelyre megyek, 3 napon belül kinyír. Ezt onnan tudom, hogy az egyik kiváló szakember kollégámmal összeveszett, kirúgatta. Mindenhová pillanatok alatt felvették, és mindenhol 3 nap múlva elküldték. Tizenhárom helyről egymás után! Ez a 70-es években volt, a Kádár-féle „jó” időkben.

Ezzel a kiváló villamosmérnök szakember kollégámmal egy év után találkoztam, a Bükkben volt erdőkerülő. Ott megmaradhatott, talán azért, mert ott nem találták meg.

Szóval nem tudtam mit csinálni, és akkor a Jóisten súgott egy menekülési utat: kimentem Németországba, ahol találtam olyan vidéki színházat, ahol színházi karmesteri állást hirdettek. Nem volt feltétel a karmesteri diploma. Jelentkeztem. Elfogadták és kihívtak meghallgatásra. Ott minden jelentkezőnek ugyanazt a kottát adták, ki kellett állni a színpadra a színház együttese elé, és a kottát levezényelni. A jelentkezők meghallgatása után a legjobbat felvették. Történetesen én voltam a legjobb. Így lettem Annabergben színházi karmester, majd a következő zenés színházban már színházi zeneigazgató.

Otthoni munkahelyemet sem adtam fel, a kutatóintézettől 3 év fizetés nélküli szabadságot kértem és kaptam.

Németországi munkám során sok ismeretséget szereztem, ennek köszönhetően tudtunk megvalósítani később egy Bach-körutat. Miután

Németországból hazatértem, szerveztem az Erfurt városi templomi zeneigazgató segítségével egy nagy németországi turnét. Ennek során Johann Sebastian Bach városait jártuk végig. Azokban a templomokban koncerteztünk, amelyekben Bach működött.

– A 3 év fizetés nélküli szabadságom lejártával hazajöttem. Utána nemsokára a Műegyetem Fizika Intézetébe kerültem. Ez igen komoly kutatóhely volt. A Nobel-díj-jelölt világhírű magyar fizikust, Gombás Pál professzort hívták haza Amerikából, hogy szervezze meg ezt a fizikai intézetet. Itt működött a Magyar Tudományos Akadémia Kvantumelméleti Kutatócsoportja, amelynek én is tagja voltam. Ez volt a munkahelyem. Három év után itt is rám talált a munkásőr, és mindent megtett, hogy innen is kinyírjon. Nem sikerült neki rögtön. Egy évet még kihúztam, de aztán annyira ellehetetlenült ott a helyzetem, hogy ott kellett hagynom. Ekkor már a fizikus pályáról nyírtak ki teljesen.

– Köztudottan nagy internetező vagy, régóta használod a számítógépet?

– Na, ez egy érdekes dolog, mert én a számítógépet eleve utáltam. Úgy indult, hogy én azzal nem foglalkozom. Az egyetemen a kutatásomhoz szükséges igényes számítási műveleteket úgy oldottam meg, hogy olyan kollégának adtam át a feladatot, aki lyukkártyákba belukasztotta. A lyukkártyákat átvitték a KFKI-ba, ahol ezeket nagygépekbe táplálták, ahonnan a végén megkaptam a számítási eredményt.

Idővel az Építésgazdasági Számítógépes Intézetbe kerültem rendszertervezőnek.

Ott ültem le életemben először egy komolyabb számítógéphez úgy, hogy szinte semmit nem tudtam. Szerencsére a feladataimat még meg tudtam oldani papíron is.

– Utána az Államigazgatási Számítógépes Szolgálathoz mentem rendszertervezőnek. Ott aztán kénytelen voltam úgy tenni, mintha értenék a számítógéphez. Ezt nemsokára ténylegesen sikerült magamtól

megvalósítani. Az segített ebben, hogy egyik régebbi koncertmesterem egyszer rávett, hogy a Commodore64 elé üljek, és akkor egy kicsit beleszagoltam a személyi számítógép használatába.

A Magyar Természettudományi Egyesületek Szövetsége kiírt egy pályázatot, amelynek tárgya a Szövetség országos számítógép hálózatos információs rendszerének megtervezése és megvalósítása. Az én rendszertervem lett a nyertes, így a cégem valósíthatta meg az információs rendszert. Nem a számítógépes tudásom, hanem a logikus fizikusi, rendszerelméleti gondolkodásom következtében. Ugyan nagyon komoly siker volt, de ezzel még nem szerettem meg a számítógépes munkát.

Aztán kaptam egy feladatot, hogy számítógéppel egy könyvsorozatot szerkesszek meg. Előző cégem, az ÉGSZI kért fel erre. Valamiért azt hitték, hogy én ehhez is értek. Gyerekkoromtól imádom a könyveket, ezért nagy örömmel vágtam bele az akkor számomra még ismeretlen feladatba. Nem értettem hozzá, de akkor megtanultam számítógéppel könyvet szerkeszteni. Ebbe már igazán beleszerettem.

Ezután már „megtaláltak” a könyvszerkesztési feladatok. Az ÁSZSZ toronyházában székelt a Gloria könyvkiadó. Megkértek, hogy szerkesszem a könyveiket. Ettől kezdve regényeket szerkesztettem, de egy *Vitamin Biblia* című könyvüket is.

Számítógépes tudásomat felhasználva, megbízástól függetlenül is összehoztam egy könyvet: *Angyalok őriznek* címmel. Számítógépes könyvszerkesztő programommal készítettem nyomdakészre, igen szép lett. Erre kerestem kiadót. Így kerültem kapcsolatba egy egyházi könyvkiadóval, amely vállalta a könyvem kiadását.

Utána már nekik szerkesztettem a könyveiket.

– Mesélj valamit a családomról!

– Sajnos nem élek a családommal. A feleségem már régen meghalt, a fiam pedig már kirepültek a fészekből.

– A fiaidnak vannak gyerekei? Van valaki, aki továbbviszi a zenei vonalat?

– Egyik fiam sem zenész, de mindegyik hatéves korától zeneiskolába járt hegedülni, és templomi kórusban énekeltek. Mindegyiknél elmentem a hegedűórákra, és volt, akinél megszántam a hegedűtanárt... s akkor más hangszerre írtam a gyereket. Minden fiam két hangszeren is tanult.

Az egyik fiam áttért zongorára, hogy kísérni tudja a testvérét, aki klarinétozott akkoriban.

Ők egy nemzetközi versenyen harmadikok lettek.

Három fiam nős, és nemrég megszületett a harmadik unokám.

– Van a zenekarodban több kiváló szólista. Talán a legcsodálatosabban játszik Hadady László oboaművész. Hogyan bukkantál rá?

– Mikor zeneakadémista volt, én már akkor rátaláltam, és elhívtam koncertezni – ennek lassan negyven éve. Eljött hozzánk játszani. Diplomás oboásként bekerült az Állami Hangversenyzenekarba, majd elment külföldre, Párizsba, Boulez világhírű modern kamaraegyüttesébe. Amikor ezt megunt, elment a Párizsi Zeneakadémiára, és annak a professzora ma is. Ő mélyen vallásos, és nagy magyar hazafi.

Interneten újra rátaláltam, felvettem vele a kapcsolatot, és kérdeztem, jön-e néha haza, mert örömmel venném, ha játszana velünk. Mondta, hogyne, s aztán tényleg haza is költözött, de még mindig tanár a Párizsi Zeneakadémián. Időnként kimegy egy-két hónapra, bár már nyugdíjas, de visszahívták tanítani. Ha itthon van, akkor megint koncertezünk vele. Ő a világ legjobb oboásai közül az egyik! Büszke vagyok rá, hogy jó barátom.

Ami még fantasztikus, nagy örömmel játszik velünk, az amatőrökkel, anélkül hogy pénzt kérne (a gázsija százezres

nagyságrendű). A zenekart megihleti, hogy ilyen jó szólistával játszik együtt. Nagyon szeret bennünket, azért is, mert olyan a mi zenekarunk, mint egy nagy család.

1968-ban alakultunk, a Ki mit tud-on léptünk fel először, és nyertünk.

Komoly zenei népművelő, ismeretterjesztő munkát vállalunk, elsősorban barokk zeneszerzők megismertetésében és népszerűsítésében. A koncerteken minden műsorszám előtt ismertetést adok a zeneszerzőről és a műről. Érdekes történetek derülnek ki egy-egy zeneművel kapcsolatban. Albinoni műveit a mi zenekarunk „hozta be” Magyarországra. Nemrég a 60 év feletti Ki mit tud-ját is megnyertük.

Sok, ma ismert hangszeres művész és opera- vagy oratóriuménekes kezdte pályafutását együttesünk szólistájaként. Ha a fellépéseinkért pénzt kapunk, azt a szólisták kapják (meg az autósok, ha vidéken játszunk), és a költségeinket fedezi. A koncertjeinken a belépés többnyire díjtalan. Zenei szolgálat, amit csinálunk. Örülünk, ha elvihetjük a zenét olyanoknak, akik nem tudják megfizetni. Élvezzük a muzsikálást: a jó klasszikus zene a szeretetet sugározza, az Isten szépségét megmutatja. Ezért az ember nem kér pénzt.

A koncerteken kívül igen gyakran lépünk fel templomokban, egyrészt a liturgiát szolgálva, másrészt pedig egyházzenei áhítatokon, hiszen az ének-zenekaros műveknek ez a természetes helye. Ilyen alkalmakon a barokk szerzőkön kívül magyar, vagy egykor Magyarországon működött, szinte ismeretlen kora klasszikus zeneszerzők műveit is játsszuk (pl. Istvánffy Benedek, Menner Bernát és Gr. J. Werner műveit), de pl. Mozart-miséket is. Fő templomi színhelyünk a budapesti Magyar Szentek Temploma, de máshol és más felekezetek templomaiban is fellépünk.

Az elmúlt években sok ismeretlen barokk Magnificatot mutattunk be Magyarországon elsőnek. A Kőszegen megrendezett XVI. Országos Kamarazenei Fesztiválról elhoztuk az „Aranyserleget”, a Megyei Önkormányzat díját.

Széplaki Mária

Visszanézó

A Háló története – IV. rész

A kárpátaljai Háló története

A Háló kárpátaljai működése 1993-ban kezdődött Orosz István görögkatolikus lelkész és felesége, Orosz Rita tevékenységével.

Ez a kapcsolat annyira jól fejlődött, hogy 1999-ben már Kárpátalján, Nagyszőlősön szervezték a Háló Kárpát-medencei nagytalálkozóját. Ide vezethető vissza a Háló Kárpátaljai Megyei Katolikus Egyesület működése is.

A magyarországi ferencesek a 80-as évek vége felé érkeztek Kárpátaljára, és Nagyszőlős környékén telepedtek le. Az évekig hiányzó plébániai munka mellett a szeretetszolgálatot is elkezdték szervezni, A kárpátaljai római katolikus hívők közösségi életéből hiányzott az a pap, aki összefogja őket. 1997.október 7-én II. János Pál pápa Majnek Antal ferencendi szerzetes atyát kinevezte Kárpátalja apostoli kormányzójává. A püspök atya és a ferencesek munkájának elismerését jelzi, hogy odaítélték nekik a „Kisebbségékért” állami díjat, amelyet a parlamentben vehettek át Budapesten.

Nagyon sok összejövettel szerveztek a fiatalok számára, megbeszéltek a helyi és a Hálóval kapcsolatos dolgokat, teendőket. Továbbképzési lehetőségek is voltak, nemcsak Magyarországon, hanem Kijevben és Berlinben is. Igyekeztek a helyi közösségeket közvetlenül a Hálóba bekapcsolni.

Nagyszőlősön irodát és közösségi központot hoztak létre.

A Nagyszőlősön szervezett Kárpát-medencei nagytalálkozó megerősítette hálós identitásában a helyi közösségeket.

2003-ban megalakult a Pedagógus Munkacsoport, mely 2012-ig működött. Sok közös rendezvényük volt a pedagógusok számára.

2003. július 21-26 közös tábor volt Szvidovecban.

2009. január 30-tól február 1-jéig Szinyákon volt tréning a Pedagógus Munkacsoport tagjai részére, Babály András vezetésével.

2012-ben az Élmény pedagógiai műhely szervezett beszámolót. Sok közös kirándulást tartottak.

Az elmúlt 27 évben többször rendezték meg Kárpátalján a Háló éves Kárpát-medencei nagytalálkozóját, utoljára 2019-ben Karácsván.

Kómár Katalin

Források:

Molnár Melinda, T.Kovács Péter és sokan mások: *Háló A Háló Egyesület kiadványa, Budapest, 2002.*

<http://www.karpatalja.ma/sorozatok/civil-szervezetek-karpataljan/civil-szervezetek-karpataljan-halo-karpataljai-megyei-katolikus-egyesulet/>

(Utolsó hozzáférés: 2020. május 10.)

Bárdos István előadása a Háló 2019. őszi Kárpát-medencei nagytalálkozóján Karácsván



A kárpátaljai Credo együttes koncertje a Háló 2019. őszi Kárpát-medencei nagytalálkozóján Karácsván

A Háló nevéről (IV. rész)

A közösség

Ez a negyedik része a Háló (Találkozás, Kapcsolat, Közösség) nevéről szóló cikksorozatnak. Ez a befejező rész a közösség szót próbálja megközelíteni, és talán egy kis összefoglalót is jelent.

A témát 3 csoportba gyűjtöttem, az első, ahogy mi erről gondolkodunk, a második, hogy a Háló vonatkozásában hogyan jelenik meg a közösség, a végén pedig egy kis összegzés található.

A közösségről vallott felfogásunk, az ahhoz való viszonyunk

A közösségről azért furcsa beszélni, mert többünk számára annyira természetes. Az ember mindig közösségben élt, Jézus is közösséget hozott létre maga körül. A szerzetesi közösségek, a nagycsaládok, a mai kisközösségek, az énekkarok, a felolvasó körök, és sorolhatnánk még, mind-mind az ember közösséghez tartozás-igényének a megjelenései. A közösségbe mindenkinek bele kell tennie a saját energiáit, de utána normális esetben sokkal többet kap vissza.

A közösség az, ahol a törekenységem megjelenhet, és a többiek azt szeretetben hordozzák. A krisztusi közösségben szeretettel vagyunk egymás iránt, így megélhetem, hogy a közösségbe haza érkezem, ahol egészen mások az elvárások, mint a külső világ forgatagában. Amott gyakran szerepet játszunk, itt van lehetőségem, hogy önmagam legyenek, hogy megmutassam magam.

Családos közösségekben a fiatalok számára ez a példamutatás helye is, amit a felnőttek tudnak adni. Ilyen helyeken természetes a közös kirándulás, közös foci, a közös imádságok és beszélgetések. Itt a gyerek generációs élményekkel gazdagodhat.

Ez az a hely, ahol igazi csapatjátékossá fejlődhet az ember. Az élő közösségekben az emberek egymásra figyelnek, és nem azt kérdezik, hogy miért pont én, hanem azt mondják: miért ne én. A közösségben a lelkiéletünk is fejlődik, miközben a maga természetességében, ez

feladatot, munkát és szolgálatot is jelent egyszerre, mivel semmi sem működik magától.

A Közösség (így nagybetűvel) egy külön világ, amelyben mi, idősebb generációhoz tartozók, erős megtartó erőt is éreztünk a politikai elnyomás időszakában. Megítélésem szerint ez ma is így van, csak a káros erők ma nem nyíltan jelennek meg, sokkal nehezebb az azonosításuk, sőt néha a visszahúzó körülményeket kimondottan kellemesnek, kényelmesnek is érezhetjük. Mivel ma is erősen megtartó erő a közösségem, igazán kötelességünk is küzdenünk érte, kötelességünk is olyan közösséget formálnunk, ahol ezek az értékek megjelennek. A személy szintjén erőltetni ezt igazán nem lehet, de a lelkesítés, a tapasztalat gyűjtését lehetővé tenni, feladatunk. Érdemes kivárni a közösségbe tartozás vágyának a felébredését.

A közösség az ünnep helye, az öröm helye. Ahol nem engedjük el egymás kezét, ahol sok erős között van gyenge is, de ahol sok gyenge között van erős is. A közösségben kialakul egy közös nyelv, bár ez nem könnyű folyamat. Az eltelt idő nem befolyásolja, akár 30-40 éve létező közösségekben sem, a jóízű, aktív, egymásra figyelő beszélgetést. Ezek által kialakulhat az egymásra hagyatkozás intimitása is.

A közösségek a Hálóban

Nem mindenki tartozik közülünk sem kisközösséghez, de ennek a megértése és hirdetése nagyon fontos a számunkra. A Háló közösségből indul és közösségbe érkezik. Jó kis mondat, de magyarázzuk meg:

- onnan indul, mert akik közösséghez tartoznak, ők értik meg legjobban a Háló szükségességét, ők azok, akik ezt elindították. Minél inkább vagyok közösségben, annál nagyobb a felelősségérzetem, és annál inkább vagyok hajlandó ilyen célokért áldozatokat is hozni.
- azért érkezik oda, mert célunk a közösségfejlesztés, mert a közös munka önmagában is közösségeket hoz létre. Közösségi módon épülünk, közösségi módon működünk és az egész stílusunk is

közösségi. Például a közösségi vezetés, a műhelymunkák erős szerepe, találkozóinkon a kiscsoportos beszélgetések fontossága, stb.

Legtöbbünket a kisközösség érdekel a legjobban. A közösséghez tartozás egyfajta hálós szemüveget biztosít. De fordítva is működik, mert sokan a Hálón keresztül ismerték meg a közösség lényegét.

A találkozóinkon is a közösségi lét pozitívumait mutatjuk meg, még ha nem is mondjuk ezt ki mindig. Van, akinek a Háló a közösség. Sokan úgy élik meg, hogy a törekénységüket behálózhatták.

Mindenesetre elmondhatjuk, hogy a Háló létrejötte óta a közösségek felé mutató irányt soha nem vettük le a célkeresztből.

Összefoglalás

Több hármas felosztással próbáljuk érzékelhetővé tenni a Háló nevében megjelenő fogalmakat. Ezek a csoportosítások más és más szemüvegen, más és más élettérben, mondanak el valami hasonlót. A csoportosított fogalmak hozzájárulnak a jobb megértéshez, a közös nyelvünkhöz.

Találkozás	Kapcsolat	Közösség
öröm	felelősség	áldozat
nyitás, lehetőség	befogadás	elfogadás
társaság	csapat, barátság	életmegosztás
egyszeri	rendszeres	hosszú távú

Ami a találkozásban még csak az öröm, az a kapcsolatnál már felelősség, a közösségnél pedig áldozat. Ezt is hosszabb lenne kifejteni, de gondolatok csak Jézus szavaira, amikor a legmagasabb fokú szeretetről beszélt! Tehát ez a hármas csoport egyfajta érzelmi elköteleződési sík is.

Aztán ami a találkozásnál a nyitás, az a kapcsolatnál a befogadás, a közösségnél pedig az elfogadás. Tulajdonképpen önmagában az, hogy nem vagyok bezárkózó, bezárult, már előremutató, de a teljes elfogadásig azért még hosszú utat kell megtenni.

A 3 fogalom nem feltétlenül egyenes vonalú, lehet 3 szögű és oda vissza irányú is.

Tehát ezt a részt összefoglalva a Közösség a Hálóban nekünk célunk, eszközünk, stílusunk, módszerünk, legmagasabb fokú elköteleződésünk, az életünk.

A cikksorozat befejezéseként reményemet szeretném kifejezni, hogy többen megszerették ezt a 3 fogalmat és megérezték, hogy miért olyan fontos a számunkra, és hogy hosszú távon ezek miért írják le a Háló lényegét, és hogy erről ti is tudtok majd másokkal beszélgetni!

Szeibert András



1973. május 1.

Nekem tetszett

A vallási néprajz alapműve Bálint Sándor: Ünnepi kalendárium

Megszámlálhatatlanul sokszor volt a kezemben az elmúlt mintegy 35 évben Bálint Sándor Ünnepi kalendárium, a vallási néprajz alapműve, mégsem győzöm csodálni teljességre törekvését. Elrepít a sok száz évvel ezelőtti világba, megismertet az akkori emberek gondolkodásával, szokásaival, hitével, hiedelmeivel, az egyházi ünnepek történetével. Elbeszéli, hogy miként alakultak ki, hogyan változtak ezek az évszázadok folyamán, míg meg nem kapták mai formájukat. Leírja a hozzájuk kapcsolódó népszokásokat is. Szakrális év szerint veszi sorra az egyházi ünnepeket, jeles napokat, Elsőként az ünnep történetével foglalkozik, majd utal a bibliai párhuzamokra, bemutatja a névadó szent életét, felidézi a róla szóló csodás történeteket, legendákat. Hasonló módon foglalkozik a nem név szerint számontartott egyházi ünnepekkel, például a Tizennégy Segítő Szent ünnepével (július 12.).

Bálint Sándor Ünnepi Kalendárium I-II. című könyve először 1977-ben jelent meg a Szent István Társulat gondozásában. Azóta többször is kiadták. A szerzőt Magyarországon a vallási néprajzkutatás megalapítójának tekintik, de Európában is egyedülállót alkotott művével.

Árpád-házi Szent Erzsébetről a híres „rózsalegendát” idézi:

„Az Érdy-kódexnek a Legenda Aurea és Pelbárt nyomán szerkesztett legendája szerint már gyermekkorában kitűnt különös jámborságával, főleg az ünnepeket üli meg nagy buzgósággal. A táncot és a játékot kerüli. A híres rózsalegenda még idehaza esett volna meg vele.

„Történik egy napon, mikoron nagy hideg volna, hogy úgy, mint senki ne látná, vinne apró maradékokat az vár kapuja elében az szegényeknek, és íme, elől találá az ő atyja. Csodálkozván rajta ennen maga, mit járna, hova sietne. Megszóljtá: fiam Erzséböt hova mégy, mit viszel. Az nemes király lánya miért fölötte szemérmes vala, nagyon megszégyellé magát. Megijede, és nem tuda félelmében egyebet mit felelni: ím rózsát viszök. Az ő atyja kedég mint eszös ember, meggondolá, hogy nem volna rózsza virágzásának ideje. Hozzá hívá, és meglátá kebelét. Hát mind szép rózsavirág... Óh nagy ártatlanság, óh szeplőtelenységnek halhatatlan malasztja: íme az áldott mennyei Király nem hagyá az ő szerelmes szolgálóleánya beszédét hamisságban, hogy szemérmöt ne vallana, de inkább szentséges voltát isteni irgalmasság követné...”

Kitér arra, mikor és milyen közvetítéssel, melyik korban vált az egyházban és hazánkban ez az ünnep egyetemessé.

Korábbi magyar nyelvű szövegméleket is idéz, (Temesvári Pelbárt, Makula nélkül való tükör). Ezek megfogalmazása ma már néha mosolyogni való. Jámbor erkölcsi tanításokkal igyekeznek a híveket még „istenfélőbb” életre sarkallni. Mária és Erzsébet találkozásáról az alábbi szöveget olvashatjuk:

„Azért az édes Szűz Mária nagy sietséggel és örömmel Júda városába ment, kívánván látni az ő rokonát, Erzsébetet... A Szent Szűz Szent Brigittának megjelentette mondván: midőn Erzsébet egy kútnál velem egyben találkozott volna, egymást megöleltük, és megcsókoltuk, a gyermek meg kezdett benne mozdulni és vígan ugrándozni, és csodálatosan örvendezni. Én is hasonlóképpen, kiváltképpen való új édességgel bételni, és nyelvem Istentől kezdé szólani. És a lelkem a nagy öröm miatt magát meg nem foghatta. Erzsébet is nagy örömmel bételvén, nagy fennszóval kezdte kiáltani: Áldott vagy Te az asszonyi állatok között és áldott a Te méhednek gyümölcse... Honnét vagyon ez nékem, hogy az én Uram anyja hozzám jöjjön? Óh én szegény bűnös

honnét érdemlettem, hogy az én Megváltóm anyját nemcsak lássam, hanem látomásomra is jöjjön...”

Felsorolja a Kárpát-medencében fellelhető tárgyi emlékeket. Az adott szent tiszteletére szentelt templomokat, szobrokat, oltárokat, leírja képi megjelenítésének szimbólumait. Az Árpád-házi Szent Margit ábrázolásain látható tárgyak az alábbiak ismeretében válnak érthetővé:

„Margitot tehát nemzete és rendje már kezdettől fogva boldogként tisztelte. Ikonográfiájára jellemző, hogy fekete fátylát és köpenyét teleszórt csillagok díszítik. Kezében lilomot, olykor könyvet is tart. Jajczay János Ranzanus püspök Mátyás királynak tett kijelentésére emlékeztet: Margit sokszor olvastat és magyaráztat Krisztus és a szentek kínszenvedéséről. Olykor lángcsóva is megjelenik a feje fölött. Jajczay utal a legendára: és előtte valának a szent szűznek minden ő szép aranyos képei, táblái és ereklyéi. És monda Szent Margit asszony soror Elenának: kérlek tégedet, hogy állj itt, és senkinek meg nem mondjad, hogy én itt vagyok. És ne hagyj valami sorort énreám jönni... És mikoron Szent Margit asszony sokáig állott volna ezenképpen ő imádságaiban, látá e soror Elena tűznek lángját Szent Margit asszonynak fején. Ezeket látván a soror igen megijede, és fél vala menni Szent Margit asszonyhoz. De maga e soror lassúsággal elméne Szent Margit asszonyhoz, és mondá neki: asszonyom, tűz vagyon fejedem... Mondá e sorornak: senkinek e látást meg ne mondjad!

Koronája az ábrázolásokon rendszeren a földön hever. Ha három koronát látunk mellette, ez a kikoszarozott három királyi kériót jelenti. A kereszt is jelvényei közé tartozott, sokszor angyal tartja. Ugyancsak angyal nyújtja feléje kincseit: a korbácsot, vasövet és a vesszőt, mert nagy ünnepek estjén veri vala, ostorozza vala ő magát, oly igen keményen, mígnem ő gyengeséges testéből vér bőséggel kijő vala. És veri vala e szent szűz ő magát némikoron tövises vesszővel, némikoron pedig sündisznónak bőréből csinált vesszővel, ostorral. Olasz képeken olykor stigmákkal is ábrázolják.”

Megtalálhatjuk a könyvben a tájegységekhez, településekhez kapcsolódó vonatkozó mondai hagyományokat.

Szent Mihály nevéhez Erdélyben az alábbi monda kapcsolódik:

„A Gyulai Páltól megörökített erdélyi magyar mondai változat szerint az Úristen elhatározta, hogy kiűzi a bűnbe esett, és az almától már nagyon is megokosodott Ádámot meg Évát a paradicsomból. Elküldötte tehát a magyar angyalt, Gábort parancsának teljesítésére. Ősszüleink nagy vendégséggel, hízelgéssel fogadták. Az arkangyálnak nem volt szíve vendéglátóit kikergetni a paradicsom kertjéből. Visszament az Úrhoz, és kérte, bízva másra a feladatot.

Most a román angyal, Flórián került sorra. Az Úristen tudta róla, hogy engedelmes, és nem olyan nagylelkű, mint Gábor. Ádám és Éva éppen asztalnál ült, amikor Flórián bocskorban, kalaplevéve nagy alázatosan megjelent. Elmondta ő is, mi járatban van. Minthogy írással azonban nem tudta igazolni magát, ő is dolgavégezetlen tért vissza az égbe.

Most az úr a német angyalt, Mihályt küldte hozzájuk. Ádám és Éva ijedtében még nagyobb lagzit csapott. Virslivel és sörrel kedveskedtek Mihálynak, mint afféle németnek. Ez azonban amikor jóllakott, kihúzta kardját és kikergette őket a paradicsomból. Hiába volt minden kérése. Az arkangyal mindig csak annyit mondott: muszáj. Azóta nem lehet a muszájt megengesztelni.”

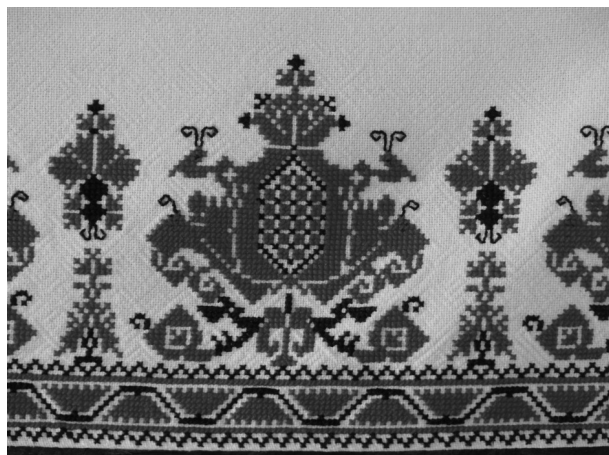
Szent András hetéhez Moldvában egy egész Európában egyedülálló, különleges szokás (tárgyak összekötözése) fűződik.

„Egy Lábnik faluból származó csángó mese elmondja, hogy egy öregember három fia beállott juhásznak. Amikor érkezett András estéje, a legkisebb elment meghallgatni, hogy András, aki most szokta a farkasokat szétosztani, hova küldi őket. Föl is hágott egy nagy fára. Éjfél táján András fehér lovon megjelent, és megmondta az összeseregló farkasoknak, hogy hol találnak maguknak egy-egy birkát, malacot, tehenet. Egy sánta farkas azonban elkésett, neki már nem jutott semmi.

András azt mondta neki, hogy azt egye meg, ami a fán van. A vad kezdte is a fát rágni, de a legényhez nem tudott hozzáférni. Megvirradt, amikor testvérei meglesték a farkast, elzavarták. Az öccsük lejött a fáról, és hazamentek. Hiába vigyáztak. Az esztenában* öccsüket mindig kettejük közé fektették, a farkas mégis elrabolta és felfalta. A farkast sem tudták megölni. Többet nem is jött arra, mert csak a legkisebb testvért adta oda András a farkasnak.

Hogy tehát András ne osszon farkast a juhoknak, ünnepét primizsgyés azaz dologtíltó napként szokták megülni. A somoskaiak nem fonnak, a lábniak a söprút, harapófogót, kést összekötik, hogy még véletlenül se dolgozzanak velük. A gajcsániak András estéjén fokhagymával kenik meg a kaput, ajtót a farkasok ellen. Ezen a napon nem söprűvel, hanem kapcával söprögetnek. Klézse faluban fokhagymával kenik meg a házon, istállón az ajtót, ablakot, hogy a farkas elkerülje a hajlékot, családot, mert éppen András hetében van a legnagyobb hatalma az ember megtámadására.”

Szintén egész Kárpát-medencére vonatkozóan írja le az egyházi ünnepekhez kötődő néphagyományokat. Szakrális év tájegységek, települések szerint, milyen népszokások, kötődnek ehhez a naphoz.



Beregi gránátalmás hímzés a tákosi református templomban

*esztana: birkakarám neve Erdélyben

„Az Alföldön az idősebbje valamikor szent énekeket énekelt munka közben. Mint mondtuk, a néphit bizonyos párhuzamosságot érzett az evangéliumi élő kenyér, Krisztus és a mindennapi kenyér között. Hasonlatosnak látta a maga aratását az Utolsó Ítélethez, amikor az Úr alelkeket mennyei csűrjébe takarítja, amikor az evangéliumi magvető példázata valóra válik: a konkolyt elválasztják a búzától, a kárhozottakat az igazaktól. Ezért énekelték régebben a tápaiak aratás közben:

Eljött az aratásnak nagy napja,
Emlékeztet ítélet napjára,
Mink vagyunk az Isten gabonája,
Eljött Jézus maga aratására...

Amikor az ércharang megkondul,
Király, szegény, gazdaghoz dúsan szól,
Szólít bennünket szent áldozatra,
Az Úristen fényes országába...

Jó búza közt terem sok konkoly is,
Megtérők között kárhozott lélek is,
A megtérő lélek a búzaszem,
A kárhozott lélek a konkolyszem.

Az ítélet utolsó napjára,
Eljön Jézus maga az aratásra,
Levágatja mind a gabonáját,
Elválasztja konkolyt és a búzát.

Úr Jézus elküldi angyalait,
Egybegyűjti hű imádó népét,
A jobb felén angyali seregben,
Örvendeznek dicsőült szentekkel...

Az Úr Jézus megrostál bennünket,
Rostába teszi a mi lelkünket,
Kit a rosta kihullajt a földre,
Nem juthat az mennyei örömbé...

Lélek gabonájának gazdája,
Az Úristen igazság bírója,
Jó és gonoszoknak ítélője,
Megtérő lelkek üdvözítője...”

Végül a szent személyéhez kapcsolódó szokások, hiedelmek következnek. Kiknek a védőszentje, mikor, milyen baj esetén imádkoztak hozzá.

„Szent Sebestyént a járványok idején népünk is tisztelte. Barokk jámborsági könyveink (Lelki méreg ellen való orvosság, Döghalál ellen való orvosság), később ponyvairataink ezt a szöveget kedvelik:

Dicsőséges Szent Sebestyén,
Kinek sok seb esett testén,
Vére földre öntetvén.

Az ellenségnek nyilai
Tested liggattyák a dárdái
És sok kízó szerszámi.

De a szenteknek nyila
Szíved inkább hasogatja,
Hogysem ellenség nyila.

Mert az nem csak nyilakat
Győzte meg, de kínokat
S kízó tyrannusokat.

Azért Isten pestisben
Téged tett orvossá s ebben
A testünk sérelmében.

Mivel azért a nyavalya
Országunkat háborgatja
Hogy segítségéd óhajtja.

Hogy az Istent dicsérvén,
Hálát adván dicsőítvén,
Ez nyavalyát elűzvén.

És azután az életben
Veled együtt a menyégben
A lelkünk örvendezzen.”

Utoljára hagytam egy, Szent Vendelről, a jószágtartó gazdák, pásztorok, főleg a juhászok védőszentjéről szóló Sümeg környéki tréfás anekdotát:

„Vendel páratlan népszerűségét az is mutatja, hogy még a sümegei táblabíróság anekdotakincsébe is bekerült. Szent Péter belefáradt a mennyország kapuja előtt való hosszú órallásba. Jelentkezett az Úrnál, szabadságot kérve tőle. Az Atyaisten kegyesen fogadta hűséges hívét.

Rászolgáltál fiam a pihenésre, de szerezzél helyettest magad után. Szólj talán Szent Vendelnek, a barmok patrónusának. Annak úgylis olyan ácsorgó hivatala van, majd helyettesít” – mondta neki.

Péter nyomban fölkereste mennybéli hivataltársát, fölkerve a helyettesítésre. A nomád életet élő Vendelnek még az arca is nekipirosodott a nagy megtiszteltetéstől, de elgondolkodott, és így szólt: „Szívesen vállalnám Péter atyám a hivatalt, ha volna hozzá észbeli tehetségem, de nem értek deákul. Hogyan álljak szóba egy püspökkel vagy táblabíróval, ha bebocsátást kér?”

Szent Péter egyet legyintett a kezével:

Csak annyi baj legyen Vendel öcsém! Nagy idők óta szolgállok a mennyország kapujánál, de nemigen volt szükség a deák nyelvre, mert se püspök, se táblabíró nem kopogtatott még soha bebocsátásért.”

Kómár Katalin



Csipkés templomi zászló a délvidéki Szenttamáson



Impresszum

Kiadja a **Háló Egyesület** (www.halo.hu)

Főszerkesztő: **Széplaki Mária**

Szerkesztők: **Kómár Katalin, Margitfalvy György, Szeibert András és T.Kovács Péter**

Fotók: **Arató László** magángyűjténye (3.old), **Konrád Csongor** (11.old), **Zsigmond Balassa** magángyűjténye (27.old),

Margitfalvy György (35., 44., 47., 48.old.), **Pfahler Péter** (39.old.)

Tördelés: **Margitfalvy György**

Nyomda: Korrekt Nyomdaipari Kft., Budapest